

44 år på Postgirot

av Britt Wolf

Jag föddes i ett industrisamhälle, Alby i Borgsjö socken i Medelpad.

Min pappa, född 1884, var först militär, slutade som sergeant i reserven. Gick sedan skogsskolan i Bispgården. Arbetade först som kronojägare, sedan som skogvaktare hos SCA. Han växte upp i ett bondehem i Ångermanland med sju syskon. De flesta av bröderna tog först värvning och blev sedan, som pappa, skogvaktare eller kronojägare.

Mamma föddes 1888 i en jämtländsk bondefamilj med sex syskon. Ingen utbildning mera än att hon arbetade som hembiträde i en länsmansfamilj och sedan som "familjemedlem" i en prästgård, något som ju blev en utbildning till en god husmor.

Jag hade en bra barndom som fjärde barn i en syskonskara på sex barn. Jag var fjärde flickan till min fars besvikelse. Två bröder blev mina yngre syskon. Vi hade väl en ganska trygg ekonomi med fri bostad, ved och el. Till skogvaktarbostället hörde också ett litet jordbruk. Vi hade kor, gris och höns när jag var liten. Villan vi bodde i bestod av stort kök, kammare och sal i bottenvåningen. Övervåningen av pappas kontor, sovrum, barnkammare, en stor hall och två stora härliga garderober. Uthusen av ladugård med bagarstuga, där mamma bakade gott tunnbröd, flera stora bodar med stort utedass. Mamma fanns alltid hemma. När vi barn var små hade vi en hemhjälp, som hade sin sovplats i köket. Vi plockade bär för vinterns behov. Ibland kunde pappa av sina anställda få några fiskar, en bit älgkött, t.o.m. smör. Pappa var väl på sitt sätt en kung i sitt lilla rike.

Jag gick i sexårig folkskola, fortsättningskola och vid 15 års ålder började jag i den alldeles nystartade Högre Folkskolan i

BRITT WOLF är född 1921.

1946 anställdes hon vid Postgirot som e.o. kontorsbiträde. 1963 blev hon kanslibiträde och 1976 byråassistent. Efter 44 år vid Postgirot gick hon i pension 1986 som ansvarsoperatör. Hennes bidrag i *Posttryttaren* är ett av dem som belönades i samband med den minnesinsamling som Postmuseum företog 1996-1997.

Ånge, som resulterade i en realexamen som privatist vid Sundsvalls läroverk. Man fick tentera i alla ämnen, t.o.m. teckning. Av skolkamraterna har jag bara glada och goda minnen. Några av dem har jag årlig kontakt med. Utanför skolan var det i barnåren söndagsskola och ungdomslogen (IOGT). Under tonåren var somrarna roliga, när ungdomar som varit borta under terminerna kom hem och man bl.a. kunde cykla till Folkparken för att dansa. Min bästa vän var och är min 1½ år äldre syster Vera. Mina drömmar om yrkesval var sjuksköterskans men det blev nu inte så. En ung man lockade mig till Stockholm och jag började i stället på Postgirot. Dessförinnan hade jag arbetat en kortare tid på Konsum, där jag fick hjälpa till med bokföring, och på poststationen mest som elev.

Den 29 april 1942 kom jag till Stockholm. Jag sökte arbete på Postgirot, där jag fick börja den 18:e maj. Dagen före, på min 21-årsdag, förlovade Allan och jag oss på Skansen. Jag trodde att nu var min framtid tryggad. Anställd vid ett statligt verk och en framtid som ung blivande hustru!

Vi var minst 10 flickor som satt utanför personalchefens (Werle) kontor, för att bli

intervjuade. Jag tror vi var lika många som började på Postgirots bokföringsavdelning den 18:e maj. Vi fick inte gå i någon postgiroskola. Ett par kvällar fick vi stanna kvar och lära oss räkna på maskin och sortera. De första dagarna verkade allt vara ett enda kaos, alla sprang om varandra. Men efter några dagar uppfattade man att det var ordning och reda i dessa stora trälhav.

Det dagliga arbetet bestod av att först på morgonen "slå missiv", d.v.s en summering av inbetalningskort, för att se att det stämde mot av postkontoren insända missiv. Så blev det sortering och sedan åter igen kontrollslagning av kuponger mot huvuddelar. Inbetalningskort och gireringskort såg annorlunda ut på den tiden.

Vi satt i långa rader vid ett långt bord med räknemaskiner och med bara en snurrpall utan ryggstöd som stol. Inredningen i de stora bokföringssalarna var verkligen påver.

När vi kom till kontoret på morgonen fick vi hämta en grön nummerbricka i ett väggskåp. Under den gröna brickan hängde en röd med samma nummer. På så sätt kunde personalens närvaro kontrolleras. Varje anställd hade sitt arbetsnummer. Man "prickades" också av personaldamen. Personaldamen hade hög status.

Bokföringsavdelningen var uppdelad i 4 A,B,C,D och med tiden även E. Varje avdelning bestod av bokföringsbord (jag tror det var 20-25 på varje avdelning). Vid varje bord arbetade vi väl cirka 10 personer under en bordschef. Sammanhållningen var god. Det gällde att få allt att stämma och allt kuverterat innan chefen tillät oss att sluta för dagen.

Vi var uppdelade i fem olika arbetspass. Ibland fick man börja sent och vara kvar till slutet av dagen. Ibland börja tidigt och den dagen gå hem kl 14.

Våra manliga chefer var stränga. Vi hade en överkontrollör, som var en riktig despot. Måste man ha någon timmes extra ledighet gick man på darrande ben in till honom, som då frågade ut en om det mesta. Vi hade en mycket excentrisk kontrollör, som använde en massa specialuttryck. När det vid

månadsskiftet blev stor postmängd, var vi "till häst"; långa listor kallades för "lakan". Han hade ett otroligt minne för namn och nummer. Mitt första arbetsnummer var 2589. En gång, när jag i början av 40-talet skulle cykla till Stadion för att se Gunder Hägg sätta världsrekord, blev jag på Kungsgatan omcyklad av denne kontrollör, som då pekade på mig och sa: "2589 Andersson, vad gör ni så här dags på stan?". "Jag ska till Stadion", sa jag. "Det ska också jag", sa nämnde herre. I rena förskräckelsen trillade jag nästan av cykeln.

Alla de manliga cheferna var som tuppar i en hönsgård. En av dem, en notarie, hade en gång vid ett besök på Gröna Lund träffat på några Postgirofflickor. Dagen därpå talade han om dem som "girolöss". Bland allmänheten ansågs det inte särskilt fint att arbeta på Postgirot, dålig status.

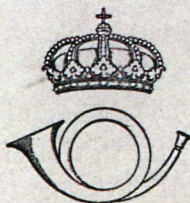
Att få ledigt i samband med jul och andra stora helger var inte lätt. Endast de som hade lång resväg till sina föräldrar kunde få någon eller några dagars extra ledighet. Sommarsemester var inte att tänka på för en nybörjare. Jag tror jag var anställd i fem år innan jag fick min första korta sommarsemester.

Man sa inte du till andra än dem som man lagt bort titlarna med. När jag blev utnämnd till kanslibiträde, fick jag den stora äran att säga du till min närmaste kvinnliga chef.

Mina år som ogift bodde jag tillsammans med en kamrat hos en tant på Östermalm. Vi fick bara värma tevattnen på rummet. Dagens huvudmål intogs i Postgirots lunchrum. Middag blev det bara lördagar och söndagar. Ibland blev min fästman och jag bjudna på middag av hans systrar.

Efter fem år i bokföringen sökte jag till undersökningsavdelningen. Jag hade två små barn och orkade inte med allt övertidsarbete. På denna avdelning bestod arbetet av att med skrivelser och telefonbesked som underlag försöka hitta felbokföringar, som sedan rättades av speciellt utvalda personer.

Antagningsbevis för Britt Wolf från 1946.

Antagningsbevis

kontorsbiträdesaspiranten BRITT INGEBORG WOLF, f. Andersson

, född den 17 maj 1921,

antages härigenom från och med den 1 juli 1946 till
extra ordinarie kontorsbiträde vid Kungl. Postverket med
rätt att åtnjuta avlöningsförmåner enligt gällande bestämmelser och med skyldighet
att ställa sig till efterrättelse för posttjänsten meddelade föreskrifter.

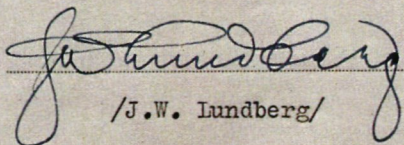
Extra ordinarie tjänsteman kan entledigas från sin anställning efter skriftlig
uppsägning, vilken såvitt möjligt bör ske 3 månader före anställningens upphörande.

När extra ordinarie tjänsteman gjort sig skyldig till försumlighet, oskicklighet eller
klandervärt uppförande eller till fel i tjänsten, kan han omedelbart skiljas ur post-
verkets tjänst.

Önskar den antagne avgå från tjänsten, har han att begära samt avvakta
sitt entledigande.

Stockholm den 29 juni 1946.

För KUNGL. GENERALPOSTSTYRELSEN

/J.W. Lundberg/

I a) 2417/46

1,000 ex. dec. 45
45 3531

Britt Wolf, närmast kameran, i arbete vid Postgirots undersökningsavdelning, 1967.

Efter en tid fick jag komma till en liten grupp kallad granskningsavdelningen. De inbetalningar och gireringar som ej gick att placera på något postgirokonto (dåligt adresserade, fel postgirokonto m.m.) skulle vår grupp på åtta personer försöka tillrättalägga. Vi blev med tiden riktiga detektiver. Den här tiden var min allra bästa under mina postgiroår. En underbar chef och en god samarbetsanda. Vi håller fortfarande ihop och träffas varje år hos mig vid en surströmmingsfest och vi uppvaktar varandra vid jämna födelsedagar.

När denna lilla grupp så småningom upplöstes (bokföringsavdelningen tog hand om verksamheten) fick jag börja på "telefonerna". Där fick man ta emot samtal angående fel och andra klagomål, ge upplysningar om Postgirot m.m. Då lärde man sig oerhört mycket och blev väldigt allround.

Ibland fick man s.k. förordnande. Jag fick ibland tjänstgöra som vikarie för arkivets chef. Som mest arbetade där ca. 80 damer, många hade som flyktingar kommit till Sverige under krigsåren, mest från de baltis-

ka staterna. Många av dem var högutbildade eller fruar till höga ämbetsmän.

Jag fick så småningom gå en arbetsledarkurs, och den var nyttig. Inte minst på grund av att man fick så många kontakter på andra avdelningar inom Postgirot.

Jag och en kollega fick 1970 en erbjudan om att komma till dataavdelningen. Databehandlingen var då ny, inte minst optisk klartextläsning. Många fel uppstod och Postgirots ledning ansåg att det måste finnas speciella kundkontakter för våra stora kunder med konton för optisk klartextläsning, OCR. Allt var för mig helt främmande, inte ens ett hålkort hade jag sett tidigare. Då var det något märkvärdigt med datoriseringen till skillnad mot dagens situation. Vi fick under en månad undervisning av en systemman. Jag tyckte att jag ingenting kunde, jag som förr tyckte jag kunde allt. Men allt blev så småningom bättre. På dataavdelningen var de flesta arbetskamraterna yngre och bestod mest av manliga individer. Jag trivdes med mitt specialarbete och hade en mycket god kontakt med våra konsulenter och sälja-

Postbankens arbetsledarkurs 1968. Britt Wolf är nummer två från höger.

Arbetsplatsen vid Postgirots dataavdelning på Mäster Samuelsgatan, 1982.

re ute i landet, liksom med våra kunder och kontoinnehavare. Det visade sig att de kunskaper jag fått under min tid på undersökningsavdelningen var ovärderliga. Jag kunde lotsa våra kunder rätt i postgiroddjungeln. Likaså hade jag ett mycket gott samarbete med bokföringsavdelningen, bokföringsborden med de optiskt läsbara kontona. Det var en stor glädje att kunna hjälpa kunder med problem och känna deras uppskattning. Arbetsklimatet var på något sätt enklare på dataavdelningen. Kanske beroende på att det var mycket yngre personal och bevakningen inte så sträng. Jag fick helt lägga upp arbetet efter mitt eget huvud. Ibland tyckte jag kanske att cheferna någon gång kunde ha varit lite mera intresserade.

Befordringsgången inom Postgirot var väl inte den bästa. Först blev man postbiträde, lönen var dagpenning med avdrag vid sjukdom och för helgdagar. Maj månad var knaper på grund av alla helger. Sedan kontorsbiträde, kanslibiträde, kontorist osv. Kommer inte riktigt ihåg alla grader. Slutligen byråassistent på dataavdelningen. Där fick jag inte komma med i dataavtalet. Mitt arbete ansågs inte datamässigt. För att få upp min inkomst något blev jag till slut titulerad dataoperatör. Detta för att något höja min pension. Många nya pojkar och flickor med någon eller några datakurser hade högre lön än jag. All min erfarenhet var inte mycket värd.

När jag skulle gå i pension var ingen chef intresserad av att jag fick lära upp någon efterträdare. Så småningom insåg man att det behövdes någon på min gamla tjänst. Enligt mina f.d. arbetskamrater är det nu tre personer som övertagit det hela.

Min man och jag växte upp på samma plats. Hans pappa var stins vid järnvägen, våra familjer umgicks. Vi gifte oss 1943. Våra barn föddes 1944 och 1947. Min man var först radiomontör på AGA. Han läste på

kvällar och nätter till radioingenjör och fick så småningom anställning vid Marinförvaltningen. Han dog 1960 vid endast 45 års ålder. Våra flickor var då 13 och 16 år, en mycket ömtålig ålder. Mina och min mans syskon gav mig ett otroligt stöd, liksom också mina chefer och arbetskamrater.

När vi gifte oss bodde vi först i en liten vindskupa med två små rum, vedspis, inget badrum, ingen dusch. Barnen fick bada i diskhon och barntvätten torkade på toaletten med hjälp av en hårtork. Det fanns inga daghem på Lidingö då, så vi hade en barnflicka, som vi delade med en annan familj. Hon fick nog väldigt dåligt betalt. Vi hade alltid ont om pengar. Min man deltog i metallarbetarstrejken 1945. Sviterna efter den kändes flera år i familjekassan. Efter sju år i vår lilla lägenhet fick vi en större bostad i samma villa. Där bodde jag kvar till 1976, då jag fick en hyreslägenhet i samma område.

Jag har aldrig varit särskilt fackligt intresserad, men av plikt försökt närvara vid mötena. Facket har naturligtvis gjort mycket för oss statsanställda. När jag fick mina barn hade man fyra månaders barnledighet. Av dessa fyra månader skulle en månad tas ut före nedkomsten. Något som ju inte var så lätt att pricka in. Vid mina båda graviditeter gick jag över tiden, så den betalda ledigheten blev inte lång. Efter första graviditeten började jag arbeta när Inger var 7 månader, efter andra när Bodil var 10 månader. Som väl är förbättrades ju villkoren för barnledighet och numera är det verkligen bra. Att vi dessutom hade fri läkarvård och fri medicin var ytterligare ett plus.

Som sammanfattning kan man väl säga att lönen var inte stor men säker. Vi behövde inte oroa oss för att bli arbetslösa.

Tekniken har på gott och ont gått framåt, och allt är nog ganska förändrat på Postgirot sedan jag gick i pension 1986.